

Waldemar Chrostowski

"Jezus naszym Zbawicielem.
Medytacje biblijne (Łk 4,1-5,11)",
Stanisław Hareźga, Kielce 1997 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 68/4, 199-201

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sa. Jego praca to jasny i plastyczny komentarz do osiągnięć współczesnej teologii i egzegezy. Opisy wydarzeń związanych z męką są malownicze i obrazowe, co umożliwi czytelnikowi obserwację poszczególnych bohaterów w dramatycznych sytuacjach Pasji Jezusa. Messori nie ocenia krytycznie tych postaci, które powszechnie są określane jako negatywne: Zły Łotr, Judasz, Piłat i arcykapłani. Dzięki temu daje czytelnikowi możliwość spojrzenia na Ewangelie z dużym obiektywizmem, a jednocześnie dostrzeżenia całego dramatyizmu Krzyża.

Książka ma charakter apologetyczny – autor przez całe dzieło dowodzi historyczności Męki i opisów ewangelijnych tego wydarzenia. W pracy brak jednak bardziej wnikliwej interpretacji niektórych tekstów, choćby wypowiedzi chrystologicznych Jezusa podczas procesu. Także problem odpowiedzialności za śmierć Nazarejczyka domagałyby się bardziej precyzyjnego określenia. Autor zaledwie dotyka tego tematu. Niepotrzebna jest, będąca zbytnim uogólnieniem, krytyka mentalności niemieckiej czy współczesnej myśli teologicznej („profesorowie”). Mimo tych zastrzeżeń rozdziały książki poświęcone wprost dramatowi Męki Jezusa, są godne polecenia wszystkim, którzy stawiają sobie pytanie o sens Krzyża lub parają się problematyką wiarygodności chrześcijaństwa.

Na koniec uwaga dotycząca przekładu i edycji. Tłumacz błędnie stosuje zaimki: „który” i „jaki”, zdarzają mu się potknięcia interpunkcyjne, a nawet błędy ortograficzne.

Książki, które są adresowane do szerokich rzesz czytelników, wymagają dokładniejszej korekty.

Rafał Gutkowski

Ks. Stanisław HAREŹGA, *Jezus naszym Zbawicielem. Medytacje biblijne (Łk 4,1 – 5,11)*, Wydawnictwo Jedność, Kielce 1997, ss. 124.

Bliski już Wielki Jubileusz Roku Świętego 2000 jest dla Kościoła wydarzeniem niezwykle doniosłym. Od kilku lat trwają zakrojone na szeroką skalę przygotowania, których przebieg i cele zostały określone w wydanym w 1994 r. Liście Apostolskim Jana Pawła II *Tertio Millenio adveniente*. Papież podkreślił w nim „wybitnie chrystologiczny charakter Jubileuszu, podczas którego będziemy świętować wcielenie Syna Bożego, tajemnicę zbawienia dla całego rodzaju ludzkiego” (TMA, 40). Jan Paweł II zalecił zarówno przygotowania pośrednie jak bezpośrednie, obejmujące ostatnie trzy lata przed rokiem 2000. Zostały one pomyślane w ten sposób, aby rozważyć i uczcić misterium Trójcy Świętej, czyli tajemnicę specyficznie chrześcijańską. Rok 1997 został ogłoszony Rokiem Syna, rok 1998 Rokiem Ducha Świętego, zaś rok 1999 – Rokiem Ojca.

Hasło programu Roku Syna, przeżywanego w 1997 r., zostało przejęte z Listu do Hebrajczyków: „Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki”. Refleksja nad misterium wcielenia Syna Bożego, który w osobie Jezusa z Nazaretu stał się człowiekiem, wskazuje na fundamentalną prawdę wiary chrześcijańskiej, na której opiera się i z której wynika wszystko inne. Nie chodzi wyłącznie o rozważania teoretyczne, służące pogłębieniu chrystologii i całej teologii, lecz także o osobiste przyjęcie Jezusa Chrystusa i otwarcie się na dary Jego łaski. Właśnie ten wymiar podkreślił Jan Paweł II: „trzeba rozbudzić w każdym wierzącym prawdziwą tęsknotę za świętością, mocne pragnienie nawrócenia i osobistej odnowy w klimacie coraz żarliwszej modlitwy i solidarności z bliźnimi, zwłaszcza z tymi najbardziej potrzebującymi” (TMA, 42).

Kościół katolicki w Polsce podjął i rozwinął wiele inicjatyw, które stanowią odpowiedź na zadania nakreślone w *Tertio Millenio adveniente*. Jedną z nich był tzw. wielkopostny program biblijny, nadawany w dniach od 12 lutego do 16 marca 1997 r. przez Katolickie Radio „Via” w diecezji rzeszowskiej. Jego treścią były medytacje biblijne, prowadzone przez ks. prof. Stanisława Haręzgę w formie *lectio divina* opartej na Ewangelii według św. Łukasza 4,1 – 5,11. Wybór tego tekstu nie był dziełem przypadku, lecz nawiązywał do treści *Tertio Millenio adveniente*, gdzie Jan Paweł II powiązał „ponowne odkrycie Chrystusa – Zbawiciela i Ewangelizatora” z postulatami powrotu do Biblii, zalecając jako modelowy właśnie czwarty rozdział trzeciej Ewangelii kanonicznej.

Książka stanowi zapis tych radiowych medytacji. Jej ukazanie się świadczy, że katolickie środki przekazu mają do spełnienia ważną rolę w zakresie formacji religijnej i teologicznej. Tam, gdzie za „ulotnym” słowem radiowym idą teksty, żywotność duszpasterstwa biblijnego jest znacznie większa, a jego oddziaływanie zdecydowanie trwalsze. Program Katolickiego Radia „Via” może być odbierany tylko w Polsce południowo-wschodniej, natomiast książka z zapisem medytacji dotrze niemal wszędzie. Jej autor, ks. prof. Stanisław Haręzga, wykładowca w Instytucie Teologicznym w Przemyślu i tamtejszym Wyższym Seminarium Duchownym, bardzo zasłużył się dla duszpasterstwa biblijnego w naszym kraju. Ma w swoim dorobku wiele publikacji oraz wystąpień, zarówno na poziomie akademickim jak też ogólniejszym, adresowanym do szerokich kręgów wierzących. Specjalizuje się zwłaszcza w dziele upowszechniania i promowania *lectio divina*, usilnie zabiegając, aby Słowo Boże rzeczywiście „trafiało pod strzechy”. Możliwość wykorzystywania radia stanowi w tym ogromną pomoc. Zapis, a następnie opublikowanie treści medytacji radiowych w formie książkowej, ma swój precedens i odpowiednik w nieco wcześniejszej inicjatywie wydawania drukiem radiowych katechez biblijnych, głoszonych ze studio w Gnieźnie na antenie Radia „Maryja”.

Na książkę składa się pięć rozdziałów. Pierwszy (s. 9-25) wyjaśnia na czym ma polegać powrót „z odnowionym zapałem” do Biblii oraz zalecane przez Jana Pawła II ponowne odkrywanie Jezusa Chrystusa, również to podejmowane na drodze refleksji

nad tekstem Ewangelii św. Łukasza przedstawiającej początki publicznej działalności Mistrza. Rozdział zamykają pożyteczne spostrzeżenia dotyczące schematu medytacji biblijnej, zakładającej czytanie Pisma Świętego przez co najmniej kwadrans dziennie. Rozdział drugi (s. 27-56) rozważa opis kuszenia Jezusa (Łk 4,1-13) i traktuje o rozeznaniu duchowym, prowadzącym do odkrywania w sobie sprzecznych sił duchowych. Sama pokusa nie jest jeszcze złem, wszystko zależy od tego, czy i jak potrafimy się z nią uporać. Rozdział trzeci (s. 57-90) ma na względzie tekst Łk 4,14-32, objaśniony jako „Jezusowe słowa łaski”. To, o czym czytamy na kartach Ewangelii, jest zdumiewająco aktualne dzisiaj. Autor umiejętnie pokazuje, na czym ta aktualność „pełnego mocy” słowa Bożego polega. Rozdział czwarty (s. 91-105) ma za punkt oparcia tekst Łk 4,33-44, przedstawiający Jezusowe czyny zbawcze. To, co Jezus głosił słowem, znalazło potwierdzenie w Jego życiu, przede wszystkim w cudach jako czynach i znakach zbawczych. Refleksja nad tym aspektem życia i działalności Zbawiciela pozwala pełniej dostrzegać i przyjąć Jego zbawcze moce we wciąż trwającej posłudze sakramentalnej Kościoła, a także w posłudze głoszonego w Kościele słowa Bożego. Rozdział piąty (s. 107-119), nawiązujący do Łk 5,1-11, wyjaśnia na czym polega osobiste spotkanie z Jezusem-Zbawicielem, umożliwiające „pójście za Nim” i wierne naśladowanie Go we własnym życiu. Książkę zamyka krótkie zakończenie (s.121-122), pomyslane jako podsumowanie połączone z najważniejszymi wnioskami.

Autor napisał w zakończeniu: „Zamieszczone w niniejszej książce medytacje biblijne stanowią konkretną pomoc w nauce duchowej lektury Pisma Świętego, określonej jako *lectio divina*. Lekturze tej zawsze przyświeca cel, by poprzez Biblię spotkać się z Jezusem Chrystusem. Z tej racji warto tę praktykę wprowadzić na stałe w zwyczaj chrześcijańskiego życia” (s. 122). Mimo że Rok Syna przeszedł już do historii, to zalecenie pozostaje nadal aktualne. Książka ks. Haręzgi stanowi pożyteczną pomoc do przemyśleń, a także opracowania własnych konferencji i medytacji biblijnych. Wysłuchają ich z korzyścią nie tylko alumni seminariów duchownych i kapłani, lecz także ludzie świeccy. Znajomość Biblii ciągle jeszcze bywa postrzegana jako swego rodzaju zajęcie akademickie. Tymczasem autor tych medytacji, wypełniając zalecenie Ojca Świętego, sięga po Biblię szukając w niej przede wszystkim duchowego pokarmu, najpierw dla siebie, a następnie dla innych, których – zgodnie z czcigodną formułą Ojców Kościoła – „karmi tym, czym sam żyje”.

Starannie wydana książka zasługuje na odnotowanie i uwagę. Swoją drogą, ciekawe czy podobne medytacje biblijne były kontynuowane w Katolickim Radiu „Via” w Roku Ducha Świętego i Roku Ojca. Jeżeli tak, powinniśmy zatem otrzymać w najbliższym czasie dwie kolejne publikacje – żywe świadectwo tak potrzebnych przygotowań do właściwego przeżycia Wielkiego Jubileuszu Roku 2000.

Ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa